

OPONENTSKÝ POSUDEK KVALIFIKAČNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Příloha k protokolu o státní bakalářské zkoušce.

DIPLOMANT: **PROKOP Viktor**

Obor: Režie-dramaturgie ALD

OPONENT DIPLOMOVÉ PRÁCE: doc. MgA. Lukáš Jiříčka, Ph.D.

Jsou kvalifikační práce, které lze považovat za možný příslib anebo přímo počátek dalšího uvažování, a nikoliv spíše uzavření možného hledání, testování nebo promýšlení estetických, morálních, sociálních a obecně tvůrčích principů nebo přístupů k divadelní práci. Odpovědné divadlo Viktora Prokopa k nim bezesporu náleží. Nemá smysl zde v úplnosti rekapitulovat obsah této bakalářské práce, a to, přestože se nejedná o práci značné šíře, ale několik klíčových okruhů Prokopova psaní má smysl zmínit. Jak je patrné z titulu práce, diplomant se zamýšlí nad aspekty odpovědnosti v divadelní práci, ale aby tuto argumentaci mohl přesvědčivě předestřít, v úvodní třetině textu definuje samo pole odpovědnosti, čeho se týká a z čeho vychází. Ve svém až rekapitulačním a relativně vyčerpávajícím vymezení odpovědnosti se dostává k odpovědnosti jako odpovědi, závazku, vzájemného vztahu, domýšlení konsekvencí všech činů, kroků a rozhodování se, jako svého druhu péče i kultivace prostředí, ať už je jakékoliv a nevztahuje se pouze k lidstvu jako druhu, ale má dokonce i planetární rozměr. V tomto prvním oddílu textu, spíše než vlastní tezi, Viktor Prokop umně nabízí práci se zdroji, citáty různých filosofů, kteří se otázkou etiky, zodpovědnosti, viny a vztahů převážně od dob osvícenství zabývali; jeho psaní je přehledné a argumentace přesvědčivě vystavěná, ačkoliv proporce vlastního psaní je možná menší na úkor citovaných nebo zmiňovaných autorů (Kant, Jaspers, Maritain). Prokop umně nakládá s prameny, poctivě promýšlí a propojuje teze jiných autorů, možná tím ale otupuje svůj vlastní vklad nebo určitou radikalitu možného aktuálního pohledu, apodiktičnost potřeb, které stojí tváří v tvář hluboké klimatické, ale třeba i společenské krizi. Je to svého druhu volání po vyšším stupni uvědomování si našich vztahů a závislostí, které nabývají na své důležitosti o to více, oč více plní strachu sledujeme rozvrat struktur, jež se zdály jako možná pevné, stabilní, dostupné nebo samozřejmé.

Další dva oddíly bakalářské práce se již od generalizujícího pohledu na tyto kategorie vážící se k etice a morálce nejen jednotlivce, ale i divadelních kolektivů a divadla jako celku, divadla jako instituce, která má svými kroky dopad na životní prostředí, mezilidské vztahy, materiální kulturu, ale i estetiku a etiku, razantně vzdalují k přímé Viktorově reflexi inscenace Pláž, již připravoval s kolektivem svých spolužáků.

Tento projekt v Divadle DISK je zde nahlížen z pozice nejen jistého morálního apelu v díle samém obsaženém a čitelném i pro diváky, ale samotného promýšlení vnitřního ústrojí kolektivu, energetických a materiálních konsekvencí členů teamu. Viktor zde popisuje motivace, které stály před různými rozhodnutími vážícími se

k samotné inscenační práci (péče o kolektiv, společné rozhodování, nehierarchická distribuce moci a pravomocí, ekologický aspekt, udržitelnost v širším významu slova ad.), ale i popisuje proces inscenování jako pokus o hledání nové rovnováhy sil, horizontální vztahové struktury. Zároveň ukazuje možná úskalí tohoto úsilí, jež je sice vedeno blahou intencí, ale ve výsledku vede možná k značným, a ne vždy šťastným kompromisům, většího zaměstnávání se vnitřní politikou této society než reálnou uměleckou prací, tenzí mezi reálnou scénickou potřebou a pokusem materializovat ideje, jež však mají spíše verbální než lehce čitelnou scénickou podobu atp.

V tomto momentu se mi osobně zdá Prokopův přístup nejcennější, ale bohužel mu není věnován adekvátní prostor. Neznamená to, že volám coby oponent po nutném sebespalujícím gestu studenta, zprávě z prosektury, na jejímž stole se střetává idea, idealismus a výsledek, ale možná důslednější reflexi toho, co ukázalo tváří tvář k otázce odpovědnosti jako přinejmenším komplikované, palčivé, co se vyjevilo jako ne zcela kompatibilní s přirozeností jednotlivce a kolektivu nebo vedlo k entropii vize či nutnosti ji reflektovat a redefinovat (jinak zde samozřejmě vyznívají pasáže o konkrétním zapojení se do pomoci Ukrajincům – jsou věcné a celá mise je jasná). Tato pasáž právě výrazně artikuluje hledisko, jež Viktor také zmiňuje jako podstatné (s pomocí citátu Maritaina), jímž je odpovědnost k dílu samotnému, ale i jeho reflexi, reflexi užitých postupů a nástrojů. Když je text v těchto sekvencích osobní, protkaný vlastní zkušeností, začíná být i ve vztahu k obecnějšímu a filosofičtějšímu úvodu poutavý a nosný.

Zde je i výzvou právě k dalšímu uvažování nad limity komfortní zóny, politického uspořádání kolektivů, svobody a rolí. Proto se mi zdá tato práce jako počátek možné cesty poctivého ohledávání divadla jako prostoru proměny nejprve sebe samého a svého instrumentáře, což vede k změně uvažování o otázkách nezbytnosti, etické a klimatické únosnosti, budování společných cílů atp. Možná by pro text byla vhodnější větší provázanost všech tří oddílů do jednoho celku, v němž by se s pomocí myšlenek dalších autorů důsledněji nasvědčovalo nejen pole obecného tématu odpovědnosti, ale ve větší míře vlastních kroků a rozhodnutí či naopak – vlastní zkušenost může vrhat kritické světlo na ideje, jež fungují jako přesvědčivé v bezpečnějším poli filosofického uvažování, ale neprocházejí verifikací, spalujícím ohně praxe.

Otázky:

- Ve své práci předjímáte jisté až utopické ideje nové organizace společnosti a práce, ale zároveň odhalujete možné limity tohoto uvažování. Existují situace, kdy je jistá hierarchie nebo bezohlednost nezbytná?
- Na základě vlastní zkušenosti z kolektivní práce – dokázal byste reflektovat svoji odpovědnost ke kolektivu, ale i vlastním potřebám a tužbám v rámci demokraticky motivované práce?
- Nahlíženo optikou danou časovým odstupem od práce na Pláži, dokázal byste více pojmenovat možná pozitiva i negativa projektu ve vztahu k obecně pojímanému tématu odpovědnosti? K jakému dalšímu uvažování vás tato zkušenost, ale i obeznámenost s literaturou navedla do budoucna?

Návrh klasifikace A, B, C, D, E, F (bude doplněn v průběhu obhajoby):

Datum: 7.9.2022

.....